

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-54/23 - 1

Kohtuasi C-54/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

3. veebruar 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

10. jaanuar 2023

Hageja:

WY

Kostjad:

Laudamotion GmbH

Ryanair DAC

BUNDESGERICHTSHOF

KOHTUMÄÄRUS

[...]

[...]:

10. jaanuar 2023

[...]

kohtuasjas

WY, [...] Düsseldorf,

hageja ja kassaator,

[...]

ET

versus

1. Laudamotion GmbH, [...] Schwechat (Austria),

kostja ja vastustaja kassatsioonimenetluses,

2. Ryanair DAC, [...] Dublin (Iirimaa),

kostja

[...]

Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) X tsiviilkolleegium tegi 10. jaanuari 2023. aasta kohtuistungil põhjal [...] järgmise

kohtumääruse:

Menetlus peatatakse.

Euroopa Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1), tõlgendamise kohta järgmine eelotsuse küsimus:

1. Kas lennu vähemalt kolmetunnise hilinemise korral määruse artiklitest 5, 6 ja 7 tulenev õigus hüvitisele on põhimõtteliselt välistatud, kui reisija kasutab olukorras, kus oodata on lennu pikaajalist hilinemist, enda broneeritud asenduslendu ja jõuab sellega lõppsihtkohta vähem kui kolmetunnise hilinemisega, või võib õigus hüvitisele sellises olukorras olemas olla vähemasti juhul, kui reisijal on juba enne kõige hilisemat lennule registreerimisele ilmumise aega võimalik piisava kindlusega eeldada, et lend saabub lõppsihtkohta vähemalt kolmetunnise hilinemisega?
2. Juhul kui esimesele küsimusele tuleb vastata viimati nimetatud tähenduses: Kas lennu vähemalt kolmetunnise hilinemise korral määruse artiklitest 5, 6 ja 7 tulenev õigus hüvitisele eeldab kirjeldatud olukorras seda, et reisija ilmub ette teatatud ajaks lennule registreerimisele, nagu on sätestatud määruse artikli 3 lõike 2 punktis a?

Põhjendused

1 Hageja esitab kostja 1 vastu hüvitise nõude, tuginedes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning

2

lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1) (edaspidi „määrus nr 261/2004“).

2 Hageja broneeris kostjalt 2 lennu Düsseldorfist Palma de Mallorcale ja tagasilennu Palma De Mallorcalt Düsseldorf. Kostja 1 oli tegutsev lennuettevõtja. Lend Palma de Mallorcale pidi toimuma 31. oktoobril 2019. Väljalend hilines kuus tundi. Varasemat asenduslendu kostjad hagejale ei pakkunud. Sihtkohas kokkulepitud kohtumise tõttu broneeris hageja ise asenduslennu ja jõudis Palma de Mallorcale vähem kui kolmetunnise hilinemisega.

3 Hageja väitis, et ta ilmus lennule registreerimisele ette teatatud ajaks ja et kostja 1 teavitas teda seal hilinemisest.

4 Hageja esitas kostja 1 vastu nõude maksta hüvitist summas 250 eurot ja hüvitada kohtueelsed õigusabikulud ning kostja 2 vastu mitmeastmelise hagi (*sks k Stufenklage*) nõudega anda teavet maksude kohta, mida ei tulnud tasuda, ning hüvitada teabe alusel tuvastatud summa. Esimese astme kohus kohustas oma osaotsusega kostjat 2 andma teavet ja jättis kostja 1 vastu esitatud hagi rahuldamata.

5 Hageja apellatsioonkaebust hagi osalise rahuldamata jätmise peale apellatsioonikohtus ei rahuldanud. Apellatsioonikohtult menetlusloa saanud kassatsioonkaebuses jääb hageja esimese astme kohtus kostja 1 vastu esitatud nõuete juurde. Kostja 1 esitab kassatsioonkaebusele vastuväited.

6 II. Apellatsioonikohtus leidis, et kostja 1 ei ole kohustatud maksuma hüvitist määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 alusel, kuigi tema teostatud lend jõudis sihtkohta rohkem kui kolmetunnise hilinemisega. Seda seetõttu, et hageja ei läinud sellele lennule ja jõudis lõppsihtkohta vähem kui kolmetunnise hilinemisega. Asjaolu, et hageja broneeris asenduslennu ise, on ebaoluline. Hageja ei ole ka ebasoodsamas olukorras kui juhul, kui ta oleks kasutanud kostja 1 teostatud lendu. Tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) § 280 lõikele 1, § 281 lõigetele 1 ja 3 ning §-le 281 tuginedes on tal õigus nõuda enda poolt broneeritud asenduslennu kulude hüvitamist.

7 III. Kassatsioonkaebuse lahendamine sõltub määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2, artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 lõike 1 tõlgendusest.

8 1. Euroopa Kohtu praktika kohaselt võivad reisijad tugineda õigusele saada hüvitist, mis on ette nähtud määruse artikli 5 lõike 1 punktis c koostoimes artikli 7 lõikega 1, kui nad lõppsihtkohta jõudmisel kaotavad aega kolm tundi või rohkem (vt Euroopa Kohtu 19. novembri 2009. aasta otsus Sturgeon jt, C-402/07 ja C-432/07, [...] punktid 61 ja 69; 23. oktoobri 2012. aasta otsus Nelson jt C-581/10 ja C-629/10, [...] punkt 37; 12. novembri 2020. aasta määrus KLM, C-367/20, [...] punkt 27).

- 9 2. Sellest lähtudes toetab nii mõndagi järeldust, et hüvitist ei tule maksta, kui oodatava pikaajalise hilinemise korral kasutab reisija enda broneeritud asenduslendu ja jõuab sellega lõppsihtkoha vähem kui kolmetunnise hilinemisega.
- 10 a) Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole pikaajalise hilinemise eest hüvitise nõude esitanud reisijad põhimõtteliselt kohustatud pardakaardiga tõendama, et nad on ilmunud lennule registreerimisele; asi võib aga olla teisiti, kui tõendatakse, et neid reisijaid kõnealuse hilinenu lennuga ei transporditud (Euroopa Kohtu 24. oktoobri 2019. aasta määrus EasyJet, C-756/18, [...] punktid 33 ja 34).
- 11 Tõenäoliselt põhineb see eeldusel, et õigus saada pikaajalise hilinemise eest hüvitist on põhimõtteliselt ainult neil reisijatel, kes kasutasid asjaomast lendu ja jõudsid lõppsihtkohta vähemalt kolmetunnise hilinemisega.
- 12 b) See eeldus on kooskõlas põhimõtteliste kaalutlustega, mille alusel teeb Euroopa Kohus järelduse, et pikaajalise hilinemisega saabumise korral tuleb maksta hüvitist, mida ei ole määrukses sõnaselgelt ette nähtud.
- 13 Kõnealuse õigusliku tagajärje ettenägemisel tugines Euroopa Kohus eelkõige liidu õiguses sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttele, mis näeb ette, et võrreldavaid olukordi ei käsitleta erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitleta ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud. Euroopa Kohus peab seejuures määravaks seda, et reisijad, kelle lend saabumisel pikaajaliselt hilineb, ja reisijad, kelle lend tühistatakse, on määrukses ette nähtud hüvitise saamise õiguse seisukohast võrreldavas olukorras, kuna nad kannatavad analoogset ebamugavust, kaotades aega kolm või enam tundi võrreldes oma lennu algselt kavandatud saabumisaajaga (Euroopa Kohtu 19. novembri 2009. aasta otsus Sturgeon jt, C-402/07 ja C-432/07, [...] punkt 50 jj; Euroopa Kohtu 23. oktoobri 2012. aasta otsus Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, [...]).
- 14 Võrdset kohtlemist nõudvad asjaolud eeldavad seega põhimõtteliselt seda, et asjaomased reisijad on jõudnud oma lõppsihtkohta tegelikult vähemalt kolmetunnise hilinemisega. Selle põhjal võiks järeldada, et selleks et tekiks õigus hüvitisele, ei ole piisav, et hüpoteetiliselt oleks reisija pidanud sellise hilinemisega leppima.
- 15 c) Sellises lähteolukorras ei tohiks asjaolu, et lennuettevõtja ei täitnud oma kohustust pakkuda asenduslendu, millega oleks saanud hilinemist vältida, iseenesest kaasa tuua teistsugust hinnangut.
- 16 aa) Euroopa Kohtu praktikas on märgitud, et lennuettevõtja peab lennu hilinemise või tühistamise korral nõutava meetmena pakkuma reisijatele teekonna muutmist kas otse- või vahemaandumisega lennuga, mida teostab tema ise või mõni teine lennuettevõtja ja mis saabub varem kui asjaomase lennuettevõtja järgmine lend, välja arvatud juhul, kui niisugune teekonna muutmine nõuaks viimaselt oma ettevõtte suutlikkuse seisukohast asjakohasel hetkel vastuvõetamatuid ohverdusi (Euroopa Kohtu 11. juuni 2020. aasta otsus LE vs.

TAP, C-74/19, [...] punkt 61; BGH 6. aprilli 2021. aasta otsus X ZR 11/20, [...] punkt 41).

- 17 Selle kohustuse rikkumine ei anna siiski iseenesest õigust hüvitisele määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 alusel. On tõsi, et selle eesmärk on võimaluse korral vältida tühistamist või hilinemist. Määruse kohaselt saab hüvitist nõuda aga ainult juhul, kui ajakadu on vähemalt kolm tundi.
- 18 bb) Võrdse kohtlemise põhimõtte ei anna alust nõuda sellistes olukordades hüvitist ainuüksi seetõttu, et teisele lennule ümberbroneerimise kohustuse rikkumine võib samuti põhjustada reisijatele ebamugavusi.
- 19 Määrus ei näe artikli 7 lõike 1 kohast hüvitist ette mis tahes liiki ebamugavuse eest, vaid ainult sellise olukorra eest, mida iseloomustab vähemalt kolme tunni pikkune ajakadu. Seda sätet ei saa võrdse kohtlemise põhimõtte abil üle kanda olukordadele, kus sellist ajakadu ei tekkinud.
- 20 Sellest tulenevalt on Euroopa Kohus otsustanud, et kuigi lennureisi osaks oleva ühe lennu broneeringu muutmine tekitab asjaomasele reisijale ebamugavust, ei saa sellist ebamugavust mingil juhul pidada „tõsiseks“ määruse tähenduses, kui reisija jõuab broneeritud lennureisi osaks oleva teise lennuga lõppsihtkohta ikkagi vähem kui kolmetunnise hilinemisega (Euroopa Kohtu 30. aprilli 2020. aasta otsus Air Nostrum, C-191/12, [...] punkt 32).
- 21 3. Teistsugune hinnang võib siiski olla vajalik vähemalt sellistes olukordades, kus juba enne kõige hilisemat lennule registreerimisele ilmumise aega on võimalik piisava kindlusega eeldada, et lõppsihtkohta saabutakse vähemalt kolmetunnise hilinemisega.
- 22 Tühistamise korral on määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c kohaselt õigus hüvitisele olemas juba siis, kui reisijale ei pakuta teekonna muutmist, mille puhul on ajakadu väiksem kui kolm tundi.
- 23 Kui need tingimused on täidetud, ei ole üldjuhul oluline, kas reisija kavandatud reisile tegelikult läheb ja millal ta lõppsihtkohta jõuab. Selles olukorras ei ole reisija ka kohustatud ilmuma ette teatatud ajaks lennule registreerimisele. Kui on kindel, et lend tühistatakse, oleks selline nõue nagunii mõttetu.
- 24 Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on teistsuguses kontekstis juba selgitanud (BGH 3. mai 2022. aasta otsus X ZR 122/21, punkt 16), võib sellega võrreldav olla olukord, kus reisijal on juba enne kõige hilisemat lennule registreerimisele ilmumise aega võimalik piisava kindlusega eeldada, et lend saabub sihtkohta rohkem kui kolmetunnise hilinemisega. Sellises olukorras võib nõue ilmuda ette teatatud ajaks ikkagi lennule registreerimisele olla sama mõttetu nagu lennu tühistamise korral.

- 25 Selle põhjal võib järeldada, et õigus hüvitisele ei sõltu kirjeldatud olukorras nagu ka lennu tühistamise korral sellest, kas reisija broneeritud lennule läks ja millal ta oma lõppsihtkohta jõudis.
- 26 4. Käesoleval juhul osutuks hageja kassatsioonkaebus põhjendamatuks, kui õigus hüvitisele on olukorras, kus reisija on jõudnud lõppsihtkohta vähem kui kolmetunnise hilinemisega, täielikult välistatud.
- 27 5. Kui olukorras, kus reisijal on juba enne kõige hilisemat lennule registreerimisele ilmumise aega võimalik piisava kindlusega eeldada, et lend pikaajaliselt hilineb, võib õigus hüvitisele seevastu olemas olla, tekib järgmine küsimus, kas õigus hüvitisele eeldab sellises olukorras seda, et reisija ilmub ette teatatud ajaks ikkagi lennule registreerimisele, et anda lennuettevõtjale võimalus teha ümberbroneering.
- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on selle küsimuse Euroopa Kohtule esitanud juba ühes teises eelotsusetaotluses. Eespool esitatud eelduse kohaselt on see küsimus määrav ka käesoleva kohtuasja lahendamisel.
- 29 Madalama astme kohtud ei ole veel teinud mingeid tuvastusi selle kohta, kas hageja oli ilmunud ette teatatud ajaks lennule registreerimisele, nagu väidetud. Kui see ei ole hüvitise õiguse tekkimise seisukohast nõutav, võib eelotsusetaotluse esitanud kohus teha asjas lõpliku sisulise otsuse. Vastasel korral tuleks asi asjaolude edasiseks selgitamiseks apellatsioonikohtule tagasi saata.

[...]